

týž jsa on to, čož jest, byl i člověk, nic jest více počtu v osobách svaté trojice nepřibylu.

Nadpis: *tiež* táži se – 1 *ež že* – 3 *ijeden* žádný, nikdo; *správně* spravdivě (iuste) – 3-4 *jelikož* *móž* pokud může – 4 *jistiti* tvrditi, ujišťovati – 6 *bystvie* bytí, bytost (essentia); *velebnost* (maiestas) – 7 *rozeznánie* rozlišení (distinctio); *pomluva* rozmluva, rozhovor – 8 *něco* něčeho; *ješto j' to* což – 9 *sezrieti* přehlédnouti; *čož tož* co to (jest) – 10 *nerozum* nevědomost – 11 *tvrze* tvrději, pevněji – 12 *na hodině* při hodinkách kanonických, církevních – 13 *popsánie viery* vyznání víry (symbolum); *dřieve všeho* přede vším – 14 *pravidlo* vodítko – 17 *pomluvž* promluv; *pod časem* v čase, dočasný

20 *nikterěž* žádné – 21 *ovšem* zcela – 22 *jednostajně* stejně, bez proměny – 25 *účinek* čin, skutek – 26 *meď* mdlý; *zrak rozumu* zrak mysli (proti zraku tělesnému) – 28 *skutek*... *osob* skutečnost týkající se všech tří osob; *obláčily* oblékaly – 31 *vyvodí* vyvozuje, provádí – 33 *rozum stane* zastaví se, nepostihne – 35 *zazří* zahlédne – 36 *prozrieti* pohledem proniknouti – 37 *nevýmľuvně* nevyslovitelně – 38 *skrzeň* skrze něho – 39 *nezřejmých věcí* neviditelných, skrytých; *dokona* dokonce, nadobro – 42 *z práva* podle práva – 44 *odľúčen (čeho)* odloučen od čeho, zbaven čeho – 45 *rózno i od...* odloučeno ani od...; *pokľadá* uvádí – 46 *ďivnost* zázračnost – 47 *ješto ji již* – 50 *ež že* – 51 *čľovčestvie* člověčenství – 53 *čľovčie...* přirozenie lidská přirozenost – 55 *tak v brzku chvíli, jakž* ihned, jak – 56 *bytie* podstata – 58 *nezbořije* neboří, neporušuje – 60 *najjednější* nejjednotnější – 61 *středuje miesto* ústřední místo – 66 *přepodobnú kakús protivnosti* velmi vhodnou jakousi protikladností (convenientissima quadam contrarietate) – 71 *v úmysle* ve smyslu – 75 *v spolce* spolu

ŘEČI SVÁTEČNÍ A NEDĚLNÍ

V PONDĚLÍ O MASOPUSTĚ

Ež světský lid má svého bláznovstvie větší obyčej dní těchto, také neslušie nám mlčeti, abychom světského rozbroje odvykali, táhnúc žádost k duchovenství. Protož znamenajte, čoť vám chci říci!

Čtli jsú i čtú dní těchto masopustních, ješto j' Kristus, odvedv své mlazšie, řekl jim: „Aj, jdem do Jeruzaléma, a syn čľovčie bude poddán lidu ku posmievaní, bude bičován, zepľván, ukřižován, a třetí den vstane z mrtvých.“

Dnes a tento čas masopustní rozličné veselé jmievají lidé — a pak kněžie, jako smysla zbyvše, čtú v kostele túžebnú věc a velmě smutnú, ješto by podobnějie čtli něco utěšeného k tomuto času a obyčejí. Ale svatý duch nezbyť jest smysla, ješto jest ten pořád zjednal k tomuto času pro ty, ješto mají s tiemto světem zahynúti, aby slyšiec k sobě přišli a světské marnosti odskočili. A tak způsobem ducha svatého činí kostel svatý, jakož se čte o jednéj vdově, ješto jí zabili muže, ana pak schovala jeho krvavé rúcho pro pamět svým dětem, aby jim je ukazovala, aby rozžalostiec se nevcházely v přiezn s vrahy svými. Takěž kostel svatý vida lest tohoto světa, an se lísa skyta veselé marné na vše strany, aby přitáhl k sebe milování, vzpomíná smrt našeho Otce, ješto j' ji jemu svět učinil, abychom s takým naším nepřie-
15 telem u přiezn nevešli. Neb židě světským úmyslem jsú synu božiemu smrt učinili, bojiece se, aby lid od nich neodstúpil a nešel po něm, bojiece se, by své cti světské neztratili, by lacini nebyli lidem a jako tak řkúc: „My jsme slúpové všeho lidu, my

20 jsme jazyk Písma, my živem všecy lidi. Necháme-li tohoto, vešken lid odstúpi od nás a pójde po něm.“

Móžem také druhým činem řéci, ež jest svět zahubil našeho Otce, neb umřel jest pro světské hříechy, aby v nás hříech již nekraloval. A ež praví svatý Jakub: „Ktož chce přietel býti tohoto světa, ten bude boží nepřietel,“ pomysl každý, 25 které hodnějšíe, coť najposlé přide dobra, budeš-li přietel tohoto světa, co-liť by z přietelstvie božieho dobra přišlo?

Ačť böh dlúho trpí své nepřátely čekaje, zdali by chtěli k milosti přijíti, silnýť jest. I ktoť bude jmieti pokoj, protivě se jemu? Nelzeť jest, byť se nepřátelóm božím zvedlo dobře. Staněť se pomsta nad světem i nad jeho milovníky, jako j' prorokováno o Babylonu. A protož sbožný uteče z prostředka Babylona, jakž moha, dále se 30 světského hluku. Sbožný bude z lidu božieho, neb tak jest psáno: „On svůj lid spasí.“ A dívně spasí, umra za ně, smrt jich zboří a z mrtvých vstana opraví jich život. Daremníť nádeji k spasení jmají, ktožť lid jeho nechtie býti, radše jsú lid bláznovstvie světského, v hrdosti, v závisti, v obžerstvě, v smilnéj žádosti, lid masopustní a vzteklého rozpušćenie. Ne ti, ješto jsú zde utěšeni v světskéj zlosti a 35 u marnosti, budú bohem utěšeni, ale ti, ješto zde truchlejí pořádně, jimž jest řekl Kristus: „Svět se bude radovati, ale vy truchletí budete, a v radost se obrátí vaše truchlost,“ ale těm, ješto se bláznově veselé a radují s tímto světem, řekl jest neskrýtě: „Běda vám, ješto se smějete a svá zde máte utěšenie, neb lkáti budete a 40 plakati.“ A protož veliká jest proměna mezi tím utěšením, což jeho vidíte na tržišti, těchto dní zvláště, a mezi tím, ješto v kostele pamatuje cierkev svatá. Tržištěm miením, kdež kolivěk slavie hod tento masopustní v křivém zabylstvě; neb tu nejednoho k svéj straně svět vztrhne a nejeden tak prodá se světu a vrobí za malú pochvalu neb za krátkú rozkoš a líbost, jakož na tržišti robotný dobytek prodávají, 45 ež viac bude robiti světu, zdali by se slíbil jemu, a nerozmysle se, co potom bude, kak to skóro všecko mine; a jakž koho smrt zastúpí, tak jej postaví k božiemu súdu. A netolik po smrti, ale i zde z toho veselé nemúdrého bývá nechut, a tož nejedna; často mezi mužem a mezi ženú vztrhne se nechut, ana chce nákladu snad většiemu k svým tancóm a k svéj chlípě, nežli statčiti mohú jich úroci. A též snad i muž 50 bude činiti pro svú chlípú také náklady, až se i přemóž a v chudobu vpadne.

Ale jiné a lepšíe utěšenie, a divným činem pamatuje dnes kostel svatý, podobnú truchlost přivodě nám ku paměti, aby nás od toho odvedl zabylstva křivého masopustnieho a veselé bláznového, ale pod tú truchlostí tají se divná útěcha. Truchlost má býti, že j' syn boží tak potupen; ale když sám k sobě přide člověk, 55 uzíť v tom svú odivnú útěchu a k velikéj radosti čáku vezme, že j' pro ny trpěl to potupenie, tu trýzn, až i smrt syn boží Kristus. Jístě utěšená věc vzácnu býti tak velikému a tak vzácnu, že j' pro ny naši strast trpěl a až i umřel za ny! Aj, svět se raduje v svém křivém zabylstvě, v svéj bujnosti, a nelze j' chyby, by z toho najposlé nepřišel smutek a kteráž táž práce a tesknost. Ale kostel svatý truchlú věc vzpomíná; 60 ale plna j' ta truchlost utěšenie, že j' syn boží tak ny miloval, ež jest tolik ráčil trpěti pro ny a svú smrtí zbořiti smrt naši, aby svým vzkříšením opravil náš život. Neb

i toho nemlčí dnešnie čtenie, že po utrpení syn boží tretí den jmeľ z mrtvých vstáti. A také nám praví i to, ež slepému zrak navrátil, ješto snažně volal k němu a nedal se přemoci hluku, ješto naň žehral, mlčeti jemu vele; ale čím hluk více bránil jemu, an více volal, aby se nad ním ráčil smilovati. A protož netolik truchlost vzbúzie čtenie dnešnie, ale útěchu, ež, ač jsme slepi, budeme jím osvíceni, ač k němu snažně volati budem; ač co trpíme proň protivného aneb strádá kto proň kterého světského utěšenie, vznikneť jistě jeho radost v ten čas, kdyžť radost bude najhodnější. Ale k čemu, než k hoři mají čáku jmieti, ješto se jako porúhají bohu a jako protiviec se ustavení cierkvi svaté, ješto j' i v kostele staveno v tyto časy veselé zpievanie, i svatební hody zapověděny, to pak najvztekľešie veselé strojje; né, z rok do roka kostel svatý pamatuje pokoru syna božieho, a oni v svéj hrdosti bujejí a mnozi pesky mluviec a šerედně jako plijí v tvář bohu takými řečmi protivnými. Ó lidského omámenie! Jistě nenie nadarmo, ež o tomto prokletém hođu pamatuje kostel na jitřní obecnú potopu všeho světa kromě těch mála, ješto v korábi zachováni. Neb v tento čas, zlým obyčejem tak rozpuščený, více jsú lidé oplynuli v hrdosti, v obžerství, v marného veselé rozpuščení a v pustotě, v smilstvě i v mnoho hřiešiech, ješto jako vztekľí potoci prudcí trpočie lid v hořké moře. A kto j' ten, by asa koblížkem nesnědl více nežli jindy? Kto j' ten, by v marném veselí tohoto hođu nevzhľedl všetečně, ač vzchvále nepójde k tomu, ale když bliz pójdú mimoň ti dvorníci masopustní, až i postojí dívaje se, až pak blíže i přistúpí, až tak k něčemu marnému i velne myslí, jakož svatý Augustin o jednom svém píše, ješto se nechťel u prvě dívati takovým tržištním dvornostem a jmaje to i jiným za zlé, až jej jednú pojeli jako bezděky tovařišie, an k nim pravieše: „Ač mě s sebu potáhnete k těm marnostem, tovařišem mne s sebu jmieti nebudete té marnosti.“ I sta s nimi zavřev oči. Ale by byl také zatkal i uši! Neb když pade jeden, vzvola naň lid, jakož se často u klánie stává; a tento křik slyše, otevře oči, chtě uzřieti, co se to sta. A potom s nimi se dívati poče a tu marnost tak oblíbi, ež viec by k tomu hotovějí nežli ti, ješto jej biechu bezděky najprv pojeli s sebu.

90 Aj, kakt' váznú lidé v světská osídla! Jedni v svéj slepotě neznajíc pravdy, druzí, ač mají rozum osvícený, ale tělesné žádosti a marné líbosti dali se jako uvázati; avšak hoře slepému, upadneť v jámu. A ktož nevidí své slepoty a svého pádu, kak ten vstane? A protož svatý Augustin voláše řka: „Ěe, hoře těma očima, ješto nejsta tebu osvíceně, hospodine! Hoře očima krhavýma, ješto nemóžta zřieti k tobě, slunce pravdy! Hoře odvrácenýma očima, aby pravdy neviděle, ale neodvrácenýma, aby se dívale marnosti! Nemóžta oči tmě přivyklé zřieti v poprsky světlé pravdy. Jichž bydlo jest ve tmě, jen tmu vidie, tmu chválé, tmy žádají, ze tmy jdúc ve tmu, nevidie, co ztratie; a pakli vidie, co ztratie, a přesto tratie, a tiem jsú ještě hubenějše. A zdali ti nejsú slepi, ješto nevidie bláznovstvie svého, co jeho činie v tyto časy, a slepě tratie boží milost? A ti pak, vidúc, otevřeně majíc oči, jdú do pekla, ješto rozumějíc, ež zle činie a ež tratie boží milost, držiec se bláznovstvie lidu světského, avšak s ním jdú, lidem se viece žádajíc slíbíti nežli bohu. Ale die žaltář neskrytě: „Ti, ješto se líbie lidem, jsú pohaněni, nebo jest bóh pohrdal jimi.“

A kakž koli vždy lidé blúdie svět milujíc, však nad to těchto dní tří taká j' tma
105 lidi obklíčila, ež by ji šmakal, ale nechtie na svú se nemúdrost rozmysliti. Aj,
múdrost-li j' to, netolik k bohu, ale i k světu, toliký náklad pro masopust učiniti
a v židech snad vezmúc aneb zajdúc v těžké dluhy, tak ež snad déle budú hyzditi
bláznovstvie jeho, že j' tak zašel, nežli j' chválen, že j' to učinil. A bude něterý těžké
110 trpěti upomínanie od rukojmí neb od hospodáře, že j' ztravy jemu nezaplatil. A co
j' obecného lidu slepoty, kto by vše početi? Jeden-li prohltí o masopustě z řemesl-
níkův více, nežli s pravdú móż dobyti? Nejedem více sehliti, než požití móż břicho
jeho, a zemdleje neb vpadna v nemoc neb v klání vezma úraz, nebude se postiti
moci podlé ustavenie cierkvi svaté. Hanba j' mě dotknúti mnohé slepoty maso-
pustnie, abych se ze zlosti lidským nezdál zpravovačem.

115 A protož, vidí-li kto pravdu, ée, jdi, donidž vidí, ať tmy jeho neobchopie!
A v čemž vidíme svú slepotu, volajme k bohu, jakož od tohoto slepého máme
příklad, o němž nám praví dnešnie čtenie, ješto j' snažně volal k synu božiemu.
A když, jdúc zástupové žehrali naň, veléc mlčeti, a on volal velím více a zaslúžil
svú snažností, ež osvieceně jemu oči jeho; neb mrzala jej jeho slepota. Ale kohož
120 nemrzí slepota jeho, kak ten bude snažen, aby viděl? A pakli již kto počne volati
k hospodinu svú žádostí, brzo se dá leckterějs věci odtáhnúti, jakož zřejmě to
bývá o masopustě; ač kto chtěl by se pokryti marnosti světské, jako volaje k bohu
svú žádostí, a lecktos z hluku těch, ješto jdú širokú cestú k zahynutí, potrhne jeho,
aby s ním šel, požehře naň, vele přestati žádosti jeho a jako řka: „Nechaj svého
125 náboženstvie! Nebuď nevlíden! Buď s námi vesel! Masopust chce své právo jmieti!“
Tak tento umlkne, vstydí se bohem, raději bude masopustním člověkem slúti nežli
božím, a tak zavíní, ež i to, co j' viděl, zatmí se jemu. A protož, ktož vidí v čem
pravdu, jdi po pravdě, jako tento slepý, když byl osviecen, šel po Kristu a chválu
vzdávaje bohu. A jest-li nám těžko se hluku protiviti, pokřikněm hlasem své žá-
130 dosti a řkúc vším srdcem, jakoť dnes kostel svatý mši počíná a řka: „Buď mi bohem
obranitelem a miesto k mému útočišti a pro své jmě budeš mój vódce i odchováš
mě!“ V němž nás uslyš, všemohúci hospodine! Amen.

1 ež že; má svého bláznovstvie větší obyčej více se oddává svým pošetilostem – 2 rozbroj
hluk, rozpustilost; duchovenstvie duchovní život – 4 odvedu (přechodník min.) odved;
mlazšie učedníci

7 a pak ale proti tomu, naopak – 8 smysla zbyvše rozumu pozbyvše; túžebný teskný,
žalostivý; ještě by podobnějie čtli ač by vhodněji, příhodněji čtli – 10 pořád zjednal ustanovil
řád, pořádek (bohoslužebný) – 11 světské marnosti odskočili vzdálili se od světské marnosti;
způsobem působením, ustanovením – 12 kostel církev – 14 v přiezn v přízeň, v přátelství – 15
skyta (přech. přít. od skýsti, skytu) nabízeje; marný nicotný, pomíjející – 16 Otec Kristus – 17
světským úmyslem z důvodů světských, pro světské věci – 19 laciný bez vážnosti – 20 živem
užíváme, ovládáme

22 druhým činem jiným způsobem – 23 světské hříechy hříchy světa – 24 pomysl po-
myslil – 25 najposlé naposledy, nakonec

27 milost láska, milování (Boha) – 29 zvedlo se podařilo se – 30 sbožný šťastný; jakž
moha jak jen může; dále se vzdaluje se – 32 zboří zruší; opravi upraví – 35 rozpušćenie
nevázanost, rozpustilost – 36 pořádně náležitě – 40 proměna rozdíl; tržiště místo slav-

hydlych protowarzystwyc hydlec
 uenoz mltpty ale prawo lozyc nay
 moulyc takowc wyrcy uenidja lez
 poultty. Protaz ktor prawa czt uita
 unyrc kakechos uctawidjo uenoz uny
 mltncz da hyc syu kdy; ucylu pro
 tyu prawom psanyu zcy uatou
 dosty. Ale ktor czt pynio swate ty
 molu wedy hyc poumlycy; u ycho
 ktc sru awkalecny sru ucty pccu
 stwy alekalecny duolto scustwy ma
 sy przysyty. Protaz sru wedy uad
 sty dohc apyluy ktc wyduz swc r
 muolic uenidstacy. Ale toy systce
 ktc loc suudac loc ryc unyrcy lec
 pylar; pyluy sru prandy asma
 sy ustanowyle ucljdmu nyl; ze sy
 any lakomstwo hyc odprawd;.
 any bazu any przycy any ucyrc
 zeu loc by kdy prawo mochylo huty
 praudu jako scni drcyue r; kel tu
 by ony uclly wyumy ale ty ktor r
 prawo wcdi protyru praudy. Tut
 sam buoh pcybywa unyrc; a; nyd
 swc ludy wydawu apotou ac; y
 dylly syd; pnczy yak; scit obykl
 dowc se do kralowstwa ucl; kcho
 ktycu andyelo u uowarzystwo
 ztozetyho knoru. Kcljor nam to
 przcy hospodyne amcu.

 Stanom r; cz; oge
 racthy prwe sy;
 odrulje mlwuyty
 bndu. Aleb yako;
 prwa powdwyha
 nas kolu adcy przynycu kdy;
 yako suud wydawc czo kdy uauic
 cyuyty awyrcuc mnoho tycty wy
 cy pndyrc; k; zapalyuc u uylowa
 ny toha take; drulja wctc dolely
 atakuc ktc prwuy. Y sru prwuy
 a; ndy; wctc drulje scrcarthy; scit
 latyuc slowu to uynacoucs ya
 ko by r; cel pamysyrc; ucb; z polc
 boym m; kalc jako paultwo ma
 sy uadny; stny. Ktonu knoru
 staw swyctlecho pautwa mo; by
 ty przypodobau; ucb; ma byty w
 panylec nylly lacyncljo ucuwax
 draljo awyrc; dohc wazc drazc
 a uclytusc uycrc; dohccho pumc
 ny dohc. Ama mo; cyrc; pauowa
 ty y; dnc hyc; u; p; d; d; a ucllyc;
 uolty. Itak ztoho p; r; adu nay prw
 a; uclly hyc sru r; yclary; sclyk; k
 wllenu swyctu kraly k; bym; zany
 pany mclly ucl; wyctly; uclwyd
 paulstwyd; pwtaz; czq; seduycu
 r; k; tu to ucb; potobnc ktonu r
 kady ro; unyrc; jako by scnu r; c
 czno bylo ktor kake ma pauowa
 ny; nado; ym; ac; ym; ale; y; r; k; u

62. Alegorické zobrazení šesti měsíců v breviáři velmistra Lva
(rukopis z roku 1356 – Národní a universitní knihovna, Praha)

gest potučko z laco
promyemla srebaz
wa wyborna ka
menye swaty nye
rozptyleno gest po
vlygiach y nemny
by kto spvesse pooby
cegy tyech swymz
bude nepostupyl
tehoz sive przygyma
nez pozakonu / apo
tiech geho vstave
nych gesto gsu psa
na / protoz wltexemz
klastere nedzve
psanych vstavemz
arzecholy zakonafve
ho nerazyt vgedno
nu gyti dompeho
Taco kec orchemz
Druhy kor zte
narwyssve le
rarchye stowu aze
rubyn toczyz plnost

wiedyempe / Aproto
mohu tak sluty ze
suad z toho magy
ymlost ebobu ze
magy tu plnost wie
dyempe arozumu
yaloz suadomy pr
rony ten rozum sroy
neb gyne dary bo
zye magy z toho ze
tak hormye mylu
gy boba yaloz wy
dame ze mnozy z
toho z welmy my
ludy boba nyema
gy welkye rozumy
aprave ane imoho
sve varosse amstat
sve spresnem sge
dnawagy / a dru
zy gelyz gtho pvsino
a vzyly sive teprum
z toho pozely boba
mlowaty a tak pr
we przypodobnal

Take tve korouwe geden
stowe panugra Dauh
fmezetstwie Dret iak
oz' pollada St' tsho
magyc krejeruchr po
dohen gest stau stuetste
moa' zmehz' gedm gsu
pan duzy' gto podobpa
ny magy' par me meste
Dret gesto popravu m
agy' aby' zli netolik zle
ulobp chueli puchali
Wacit Jeruchr o piete
su tie korouwe gedm slo
wu wu tutes ze boh skr
ze me durcim tesh po
dobnost resu duci wni
ari puzlicim niem qsmay
ca Dauhem koru stowu
Anha ndiele gto diegy' f
nam odbo' wietste po
peltstwie asertnegste n
eb neznamnegste tesh p
odobnost molhu wcy ze
ti kupar gto nesh zdaleku
nezna' wiet' nam wotie
nem koru stowu obetandi
ndiele gto boh dulse nam
kuzlicne pohodie nass' lae
magy' podobnost kioz' cin
ie wofecirach wietesh po

godu gynn tement wisse
iku wobec kioz' kio mlu
gy' bo' wssesot moz' kuz
de' kioz' w' geo' p' rima
brti a' ulot sem iell' z' kuz
dehot tesh stamow gest do
nebes w' stagen waz' by' kuz
wdr' p' gedne nemef' l' w
prawdu zen' w' d'iel' w' el
fy' me' y' par' am' a' z' en' am'
Welich' w' d'iel' pra
wi' f' aut' pal' me' y'
nem kioz' su' w' d'ali' se' reb
z' zemli' a' me' y' tem' kioz'
dr' z'ie' c' i' f' otu' k' ka' p' am' na
d' z' en' u' n' em' d' i' na' to' m' y' s' li
to' k' bo' s' l' u' s' s' i' e' a' a' b' y' t' e' l' e'
p' d' u' a' h' e' m' s' t' a' b' y' l' a' o' l' e' k' i' o' z'
su' w' m' a' n' z' e' l' s' t' w' i' p' o' t' o' m'
s' t' o' g' i' e' t' o' k' s' i' m' e' t' u' s' l' u' s' s' i' e'
a' a' b' y' z' e' n' a' m' u' z' y' l' i' b' i' l' a' s' e'
n' e' b' m' u' z' y' z' e' m' e' a' g' s' u' s' e' d' e' c'
w' z' d' w' o' g' e' m' t' o' g' e' k' o' n' o' v'
s' e' t' a' h' n' u' e' p' k' o' n' o' v' p' r' a' d' i' t'
s' y' p' a' l' p' p' a' n' e' n' s' t' w' i' o' s' t' a' t' u'
z' e' p' a' t' r' e' g' e' s' t' p' g' e' s' t' w' t' o'
s' t' a' w' u' s' n' a' z' e' b' o' v' s' l' u' z' i' t' a'
b' r' t' i' m' o' d' l' i' t' e' w' p' i' l' n' u' n' e' z'
p' o' g' n' u' e' m' u' z' e' d' u' s' p' a' l' d' i' e'
t' a' k' e' p' r' o' n' e' s' t' z' e' m' e' n' u'
s' e' k' a' z' d' a' m' e' g' m' u' z' e' s' i' e' o'

nosti (curia) – 42 v *křivém zabylstvě* ve falešném bláznovství (insanias falsas Ž. 39,5) – 43 *vztrhne* přitrhne, přitáhne; *vrobí se* otrokem, robem se stane – 44 *robotný* dělný – 45 *robíti* otročiti, pracovati – 46 *zastúpí* zastihne – 47 *nechut* odpor, nevole, hněv – 49 *chlípa* chlíp-
nost, bujnost; *úroci* důchody – 50 *náklady* útraty; *až se i přemóž* až se strhá, nebude na ně
stačiti

51 *podobný* vhodný, příhodný – 54 *přide k sobě* vzpomíná se – 55 *odivný* podivný,
divný; *čaka* naděje – 56 *trýzn* trýzeň – 57 *ny* nás – 58 *nelze j' chyby* nelze pochybovati, bez
pochyby – 59 *kteráž táž* některá, nějaká – 61 *zbořiti* zrušiti – 64 *žehral* horlil, domlouval,
plísnil; *hluk* zástup – 67 *strádá* postrádá, nemá – 68 *najhodnější* nejvhodnější – 69 *hoře* bo-
lest, bída; *porúhaji se* rouhají se, posmívají se – 70 *ješto j' ... staveno* což jest... zastaveno,
přestalo – 70-71 *veselé zpievanie* t. j. Gloria a Aleluia – 71-72 *z rok do roka* každý rok, rok
co rok – 73 *pesky* hanebně, oplzle, zle – 74 *hod* výroční den – 75 *na jitřní* t. j. jitřní mši
(matutinale) – 76 *rozpuščený* rozpustilý, nevázaný, prostopášný; *oplynuli* překypěli, uto-
nuli – 77 *pustota* lehkomyšlnost, bláznění – 78 *trpočiti* valiti, vléci, unášeti – 79 *asa* koblíž-
kem aspoň o koblížek – 80 *hod* čas, slavnost výroční (zde masopust); *vzchvále* schválně –
81 *dvorníci* masopustní účastníci masopustního dvoru, slavnosti – 82 *velne* přilne, při-
poutá se – 83 *tržištní* dvornosti veřejné slavnosti – 84 *bezděky* mimoděk, proti vůli – 85
tovarišem jmiati za tovaryše, společníka, účastníka míti – 86 *zatkal* zacpal – 87 *klánie* ry-
tířská, vojenská hra, bodání dřevci (hastiludium) – 88 *hotovějí* náruživější – 89 *pojeli* vzali

92 *hoře* běda (vac) – 93-94 *nejsta osviečeně* (duál) nejsou osvíceny – 94 *očima* *krhavýma*
oslepenýma (caligantibus oculis); *nemóžta* (duál) nemohou – 96 *poprslek* paprsek (radius) –
97 *bydlo* přibytěk – 98 *hubenějše* ubožejší – 100 *otevřeně* (duál) otevřeny

104 *kakž koli* jakžkoli, ačkoli – 105 *šmakati* chmatati, hmatati – 107 *v židech* *vezmúc* vypůj-
čiv si – 108 *něterý* (nár.) některý – 109 *rukojmí* ručitel, osoba postavená za dlužníka; *hospodáre*
jenž chová hosti, zde dlužníka nebo jeho rukojmě, ležáky při ležení pro dluh; *ztrava* náklad,
útrata za chování ležáků – 110 *početl* vypočítal; *prohlí* prožere – 111 *sehlí* shltne; *požiti*
zažiti, strávití – 112 *zemdleje* stana se mdlým; *v klání* *vezma úraz* v klání, v boji došel úrazu
– 114 *ze zlosti* podle zlých skutků; *zpravovač* posuzovatel, mravokárc

115 *domidž* pokud; *neobchopie* neobklopí, nezachvátí – 118 *velím* mnohem – 119 *snažnost*
úsilí; *osviečeně* (duál) osvíceny; *mrzala* mrzela – 120 *bude snažen* bude se snažiti, usilovati –
123 *potrhně* strhne, zatáhne – 125 *náboženstvie* nábožnost, pobožnost; *nevlídny* nepřívětivý,
zasmušilý, morous – 126 *vstydí se bohem* zastydí se za boha, bude se styděti za boha –
129 *pokřikněm* zvolejme – 132 *v němž* v čemž, a v tom

ZJEVENÍ SVATÉ BRIGITY

- Divné jest slyšáno v naše zemi. Dřieve buoh v zákoně starém s velikú hrózú
mluvil k lidu, moc svú lidem ukazuje, a teď již tíše mluví, chtě své ukázati milosrdie.
A toť jest viděnie ono Eliášeho, ješto viděl, ano jde najprv duch hrozný, hory a
skalé převracuje; potom viděl pochotné, tiché počesie; a tu byl hospodin.
5 Neb hospodin všemi činy svých zvolených hlédá, aby zlí den súdný omluvy
nejměli, ješto ni jednomu, ni druhému nedadie pohnúti sebú, by hlédali hos-
podina. Až teď v tyto časy své nám ukázal milosrdie, kostel svůj skrze ženu
napomenul, skrze svatú Brigidu, ukázav jie v jejím náboženství mnohá viděnie
a chtěl, aby psána byla, a ohlásil svatost její, že jest vzdvižena v kostele římském
10 a mezi svaté připsána léta od božieho narozenie po tisíci letech a po třech stech a po
devětidcát prvého. A den její položen jest nazajtršie po dni svaté Mařie Majdaleny,